

УПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ Й ЕЛЕКТРОННИХ ПІДРУЧНИКІВ ЯК ФАКТОРИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ

Шевченко В. К., Мельник В. Л.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Автори статті обґрунтовують думку, що впровадження дистанційної освіти й електронних навчальних посібників спрощує роботу викладача, покращує процес засвоєння навчального матеріалу. Наголошується, що для кращого оволодіння новими знаннями та вміннями на кафедрі післядипломної освіти лікарів-стоматологів для лікарів-інтернів і курсантів доцільно проводити навчання за спеціальними адаптованими комп'ютерними програмами стоматологічного профілю.

Ключові слова: лікарі-інтерни, курсанти, дистанційна освіта, електронні навчальні посібники, адаптовані комп'ютерні програми стоматологічного профілю.

Підвищення рівня знань і вдосконалення практичних навичок становлять основу професійної діяльності лікаря будь-якої спеціальності.

Постановою Кабінету Міністрів України від 23.09.2003 затверджена «Програма розвитку системи дистанційного навчання (СДН) в Україні», яка є частиною системи освіти України, має нормативно-правову| організаційно оформлену структуру, кадрове, системотехнічне, технічне і фінансове забезпечення, що реалізує дистанційне навчання вищої та післядипломної самоосвіти [3]. Завдяки впровадженню сучасних інноваційних Інтернет-технологій сучасний лікар має можливість підвищувати професійну кваліфікацію в системі післядипломної освіти в зручний для нього час як у післядипломних навчальних закладах, так і дистанційно, в тому числі в режимі on-line конференцій та телемостів між лікарями різних міст України, отримуючи актуальну інформацію щодо нових методів, засобів, новітніх технологій у стоматології.

Дистанційна освіта - це вимога нашого часу, безсумнівні переваги якої підтверджені багаторічним успішним досвідом застосування за кордоном. Є необхідність «постійної медичної освіти», і лікарю необхідно весь час навчатися: після отримання диплома, інтернатури, ординатури, магістратури і т.д. – це має бути безперервний медичний професійний розвиток, тому і виникає необхідність безперервного професійного обміну та передачі даних.

Основними елементами відкритого дистанційного навчання є зближення навчання з практичною діяльністю лікарів-слухачів (навчання на основі робочої ситуації, залучення до навчального процесу практичного досвіду лікарів-слухачів); використання активних методів навчання, які дозволяють ефективно використовувати час лікарів-слухачів, - групові дискусії, ділові ігри, тренінги, «мозкові штурми», робота з інтерактивними навчальними матеріалами тощо.

На особливу увагу заслуговує андрагогічний підхід - системне використання особливостей навчання дорослих людей, які вже володіють організаційним досвідом, самі обирають тематику навчання і можуть забезпечити самоконтроль; розвиток творчих здібностей лікарів-слухачів, уміння ухвалювати рішення в неординарних умовах надзвичайних ситуацій за допомогою проблемних методів навчання. Велике значення при цьому мають також маркетинговий підхід до навчання лікарів-слухачів, що припускає максимальну зручність навчання і його доступність; системний підхід до забезпечення лікарів-слухачів усім необхідним для навчання; оптимізація фінансових і часових витрат лікарем-слухачем, що підвищує ефективність навчання; модульна побудова програм навчання (можливість вибору лікарем-слухачем курсів і темпу навчання відповідно до потреб); поєднання індивідуальності навчання з економією за рахунок використання мережевих методів обслуговування [1].

Сучасні інформаційні технології відкривають нові перспективи для підвищення ефективності освітнього процесу. Електронні комп'ютерні підручники, дистанційна освіта, віртуальні тренажери - далеко не повний

перелік напрямів, які успішно розвиваються в системах освіти [2]. Однак медична освіта за інтенсивністю використання інформаційного інструментарію помітно відстає від інших дисциплінарних напрямів. З одного боку, це зумовлено складнощами формалізації багатьох компонентів предметних галузей, що створює труднощі алгоритмічної трансформації змісту. З іншого боку, заважають консервативність системи медичної освіти і недостатній рівень володіння інформаційними технологіями викладачами [4]. Але основним «каменем спотикання» в цьому питанні є сформована у вітчизняній медичній системі переконаність у тому, що навчити лікаря на відстані (дистанційна освіта) або за допомогою електронних технологій неможливо. Усі спроби звернути увагу корифеїв медицини на трансформації в навколишньому світі, що активно змінюють обличчя освітніх систем, зіштовхуються з тезою, яка стверджує, що «підготувати лікаря можна тільки при безпосередньому спілкуванні з хворим». Однак результату підготовки передують досить тривалий процес, що містить у собі передачу й засвоєння знань, а також формування на цій базі вмінь і навичок.

Одним із результатів практичного впровадження розроблених концептуальних принципів на обраному предметному інформаційному просторі (стоматологія) було створення на кафедрі електронних навчальних посібників (ЕНП) «Захворювання СОПР», лекцій викладачів із різних розділів стоматології, де була відтворена послідовність стандартних професійних дій, які має виконувати лікар для одержання ефективних діагностичних і лікувальних результатів при здійсненні своєї професійної діяльності. У розробці ЕНП задіяні відомі педагогічні принципи: програмованого навчання (логіка «малих кроків»; індивідуалізація темпу навчання; диференційоване закріплення знань).

Електронні посібники в цілому спрощують роботу викладача, водночас роблячи процес засвоєння лікарями-інтернами нового матеріалу доступним, наочним і цікавим. Результати впровадження ЕНП у

навчальний процес показують, що потрібно вивчати і поширювати досвід їх використання, проводити роботу зі створення електронних навчальних посібників для вивчення інших дисциплін та складати основу електронної бібліотеки ВДНЗУ «УМСА». Завдяки впровадженню в навчальний процес кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів ЕНП підвищились успішність лікарів-інтернів, мотивація до оволодіння спеціальністю.

Ураховуючи реалії сьогодення, післядипломне навчання лікарів-стоматологів (інтернів, магістрів і лікарів – слухачів курсів підвищення кваліфікації) доцільно проводити за спеціальними адаптованими комп'ютерними програмами стоматологічного профілю.

Таким чином, упровадження дистанційної освіти, електронних навчальних посібників і спеціальних адаптованих комп'ютерних програм стоматологічного профілю спрощують роботу викладача, покращують процес засвоєння навчального матеріалу, роблять його доступним, наочним, цікавим.

Список використаної літератури

1. Семкович Я. В. Практичний досвід упровадження елементів дистанційного навчання в післядипломну підготовку лікарів / Я. В. Семкович // Галицький лікарський вісник. — 2014. — Т. 21, № 3. — С. 99-101.
2. Особливості використання імітаційних систем навчання у післядипломній підготовці спеціалістів хірургічного профілю / [В. Д. Скрипко, П. І. Шев'як, О. Ю. Атаманюк, Ю. В. Гринів] // Медична освіта. — 2011. — № 3. — С. 40-41.
3. Сучасні підходи до підвищення якості освіти у системі післядипломної освіти / О. М. Хвисяк, В. Г. Марченко, В. В. Жеребкін [та ін.] // Медична освіта. — 2011. — № 2. — С. 94-98.
4. Вороненко Ю. В. Сучасні погляди на організацію безперервного професійного розвитку викладачів в системі медичної освіти / [Ю. В. Вороненко, О. П. Мінцер, О. Г. Шекера, В. В. Краснов] // Здоров'я суспільства. — 2013. — Т. 2, № 3-4. — С. 18-28.